

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Martyiny Kasíkové a soudců JUDr. Evy Kratzerové a JUDr. Václava Nekoly ve věci

navrhovatelů: a) D [redacted] B [redacted] (dříve D [redacted] V [redacted]), narozený [redacted] bytem [redacted], [redacted], Spojené království Velké Británie a Severního Irsku na území České republiky bytem [redacted], [redacted]

b) A [redacted] B [redacted], narozený [redacted] bytem [redacted], [redacted] Spojené království Velké Británie a Severního Irsku

oba zastoupeni advokátem Mgr. Petrem Kallou
sídlem Slavíčkova 372/2, 160 00 Praha 6 - Bubeneč

o návrhu na uznání cizího rozhodnutí
o odvolání navrhovatelů proti rozsudku Okresního soudu v Kladně ze dne 11. 5. 2021, č. j. 12 Nc 2167/2020 – 52

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu v Kladně (dále jen soud prvního stupně) ze dne 11. 5. 2021, č. j. 12 Nc 2167/2020 – 52, (12 PaNc 377/2020) byl samosoudkyně JUDr. Janou Šedivou zamítnut návrh na uznání rozhodnutí Rodinného soudu v Liverpoolu ze dne 17. 7. 2019 sp. zn. LV 53/19, kterým bylo rozhodnuto o osvojení nezletilého D [redacted] B [redacted], narozeného [redacted], bytem ve Velké Británii, [redacted], [redacted], [redacted], kterým se uznává na území České republiky ve výroku o určení rodičovství D [redacted] B [redacted], narozeného [redacted], bytem ve Velké Británii, [redacted], [redacted], [redacted], v České republice bytem [redacted], [redacted], Švermov, 273 09 a rodičovství A [redacted] B [redacted], narozeného [redacted], bytem ve Velké Británii, [redacted], [redacted].
2. Soud prvního stupně poté, kdy zjistil svou pravomoc a příslušnost, zhodnotil předložené listinné důkazy potvrzující plně skutková tvrzení navrhovatelů a s odkazem na ustanovení § 16 odst. 2 a § 63 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen „ZMPS“) a § 794, § 795, § 797 a § 800 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o.z.“), návrh zamítl. Své rozhodnutí založil na tom, že pro právní posouzení věci je rozhodující, že není naplněna kumulativně požadovaná zákonná podmínka, tj. že osvojení dítěte registrovaným párem je přípustné i podle hmotněprávních ustanovení českého práva. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle ustanovení § 23 zákona č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z.ř.s.“), neboť soudem prvního stupně nebyly shledány žádné okolnosti, které by takovou náhradu odůvodňovaly.

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Ježková

3. Navrhovatelé podali proti rozsudku odvolání, v němž navrhli, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu prvního stupně, který nechť vyhoví jejich návrhu a uzná na území České republiky rozhodnutí o osvojení nezletilých. Navrhovatelé uvedli, že rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Navrhovatelé si jsou vědomi, že Ústavní soud vydal náleze ze dne 15. 12. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 6/20. Se zněním tohoto nálezu se však navrhovatelé nemohou ztotožnit, neboť Ústavní soud rozhodoval jen o některých ústavně-právních námitkách, které byly v předmětné věci vznášeny. Plénum Ústavního soudu se vyhnulo řešení lidskoprávních námitek, které byly v předmětné věci vznášeny již od samotného podání původního návrhu, velmi podobného tomu, který navrhovatelé podali v této věci. Navrhovatelé se naopak v plném rozsahu ztotožňují s argumentací obsaženou v Odlišném stanovisku soudců Pavla Šámala, Kateřiny Šimáčkové a Vojtěcha Šimíčka k výroku a odůvodnění nálezu sp. zn. Pl. ÚS 6/20 a odvolávají se na něj. Odvolatelé pak nabízejí k úvaze, zda rozsudek není v rozporu s dosavadní judikaturou Nejvyššího soudu, konkrétně pak s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 7. 7. 2020, sp. zn. 20 Ncu 85/2020-5 (správně sp. zn. 20 Ncu 58/2020-5), kterým Nejvyšší soud uznal pro území České republiky osvojení dítěte dvěma osobami stejného pohlaví, k němuž došlo v Belgii. Odvolatelé pak vznášejí další otázky, zda a) je možné uznat na území České republiky zahraniční osvojení nezletilého dítěte dvěma osobami stejného pohlaví, zda b) nemělo být v případě, že nelze na území České republiky uznat osvojení nezletilého dítěte dvěma osobami stejného pohlaví, uznáno alespoň osvojení jednou z osob tvořících pár, v konkrétním případě osvojení panem D. B. a zda c) je neuznání zahraničního osvojení v souladu s právem Evropské unie, zejména pak se svobodou volného pohybu. Ve svém odvolání pak odvolatelé podrobně rozebírají českou právní úpravu osvojení a uznání rozhodnutí o osvojení na území ČR, dále odkazují na právo Evropské Unie, a to zejména na čl. 1 odst. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. 12. 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Nařízení Brusel I bis“) a čl. 1 odst. 3 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (dále jen „Nařízení Brusel II bis“). Dále odkazují na relevantní judikaturu Ústavního soudu, Nejvyššího soudu a Evropského soudu pro lidská práva ve vztahu k otázce diskriminace navrhovatelů i diskriminace nezletilého a ochraně jejich rodinného života.
4. Krajský soud v Praze jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o.s.ř.) nenařizoval podle § 214 odst. 2 písm. d) o.s.ř. ve věci jednání a po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno včas, subjektem tomu oprávněným a obsahuje zákonné odvolací důvody (§ 201, § 202, § 204, § 205 o.s.ř.), přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo podle § 212 věta první a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř. a dospěl k následujícím závěrům.
5. Ze spisu soudu prvního stupně se podává, že návrhem ze dne 11. 8. 2020 doručeným Okresnímu soudu v Kladně dne 14. 12. 2020 se navrhovatelé domáhali uznání shora specifikovaného rozhodnutí na území České republiky. Návrh odůvodnili zejména tím, že navrhovatel a) je státním občanem České republiky, a má v České republice rodinu a přátele, stýká se zejména se svou matkou, sestrou, hodně blízko má k prarodičům, navrhovatel b) je státním občanem Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, nezletilý je státním občanem Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, v péči navrhovatelů a) a b) je od 17. 7. 2019. Osvojovací proces trval v jejich případě 1,5 roku a jeho součástí bylo důkladné prověřování schopností a dovedností navrhovatelů, jejich majetkové i sociální situace, jakož i otázky jejich vhodnosti stát se osvojiteli. V zájmu zdůraznění rodinných vazeb přistoupili navrhovatelé ke změnám příjmení a přijali příjmení nezletilého. Navrhovatelé se o nezletilého starají, tvoří společně rodinu. Mezi nimi existují silné psychické vazby. Nezletilý se učí hovořit a každý z navrhovatelů s nezletilým hovoří svým mateřským jazykem. Navrhovatelé a) a b) se v roce 2012 přestěhovali do Česka, kde spolu žili do roku 2014. Poté došli k závěru, že lepší podmínky pro

život budou mít v Anglii, kam se i odstěhovali. Do budoucna navrhovatelé a) a b) nemohou vyloučit ani přestěhování z Velké Británie do České republiky, a proto uznání jejich rodičovství v České republice má nezaměnitelný význam. Uznání rodičovství obou navrhovatelů má význam např. i pro posouzení existence či neexistence vzájemné vyživovací povinnosti. V budoucnu by nemohl případně vzniknout nárok nezletilého D. na sirotčí důchod, pokud by žili v České republice a došlo by k úmrtí některého z navrhovatelů. Nelze opomenout i dědická práva nezletilého.

6. Odvolací soud dále zjistil, že soud prvního stupně podaný návrh zapsal do rejstříku Nc (PaNc) a vyřízení věci bylo přiděleno samosoudkyni JUDr. Janě Šedivé, která podle rozvrhu práce (platného v době nápadu věci) vyřizovala a rozhodovala „ve věcech občanskoprávních - rejstřík C, Nc, Cd, EVC, L a P s výjimkou věcí pracovních, správních a věcí s cizím prvkem v agendě C s poměrem nápadu agend: C – 0%, Nc-civilní 0%, P, PaNc, Nc-opatro – 100%, Cd – 100%“ a specializací této samosoudkyně byly „věci s cizím prvkem rejstříku P, PaNc, Nc-opatro – 100%“.
7. Podle čl. 38 odst. 1 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Příslušnost soudu i soudce stanoví zákon.
8. Podle § 41 zákona č. 6/2002 Sb., o sodech a soudcích, rozdělení jednotlivých věcí, které mají být u soudu projednány a rozhodnuty, do soudních oddělení se řídí rozvrhem práce.
9. Podle § 466 z.ř.s. soud v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé rozhoduje zejména ve věcech a) jména a příjmení nezletilého dítěte, b) péče o nezletilé dítě, c) výživy nezletilého dítěte, d) styku s nezletilým dítětem, e) rodičovské odpovědnosti, f) poručení, g) opatrovnictví nezletilého dítěte, h) předání nezletilého dítěte, i) navrácení nezletilého dítěte, j) pro nezletilé dítě významných, na nichž se rodiče nemohou dohodnout, k) souhlasu s nakládáním se jměním nezletilého dítěte, l) zastupování nezletilého dítěte, m) ústavní výchovy nezletilého dítěte a jiných výchovných opatření, n) pěstounské péče, o) určení data narození nezletilého dítěte, p) přiznání svéprávnosti nezletilému dítěti, q) přivolení souhlasu a odvolání souhlasu zákonného zástupce k samostatnému provozování obchodního závodu nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti.
10. Podle Přílohy 1, bod 2, oddíl I, odstavec 1 písm. n) Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001, č. j. 505/2001–Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy (dále jen „v.k.ř.“), se návrhy ve věcech uznání cizího rozhodnutí dle § 16 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém zapisují do Rejstříku C – vzor č. 5 v. k. ř.
11. Podle ustanovení § 16 odst. 2 ZMPS cizí rozhodnutí v ostatních věcech se uznávají na základě zvláštního rozhodnutí, jestliže tento zákon nestanoví, že se cizí rozhodnutí uznávají bez dalšího řízení. I v případě, že se cizí rozhodnutí uznávají bez dalšího řízení, lze je na návrh uznat zvláštním rozhodnutím. Vyslovit uznání je místně příslušný okresní soud, který je obecným soudem toho, kdo uznání navrhuje, jinak okresní soud, v jehož obvodu nastala nebo může nastat skutečnost, pro kterou má uznání význam, jestliže zákon nestanoví něco jiného. Soud o uznání rozhoduje rozsudkem; jednání nemusí nařizovat.
12. Z uvedeného je zřejmé, že návrh neměl být zapsán do rejstříku PaNc, a neměl být přidělen k rozhodnutí soudkyni, která v agendě PaNc vyřizuje věci s cizím prvkem. Návrh na uznání rozhodnutí vydaného soudem jiného státu totiž není věcí, o které lze rozhodovat v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé postupem podle z.ř.s. Ustanovení § 466 z.ř.s. sice stanoví okruh věcí projednávaných v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé jen demonstrativním výčtem (uznání cizího rozhodnutí o osvojení zde výslovně uvedeno není), avšak ani logickým výkladem nelze dospět k závěru, že se takový návrh projednává jako věc péče soudu o nezletilé. Z hlediska procesního totiž soudy při projednání návrhů na uznání cizího rozhodnutí ve věcech osvojení či rodičovství nezletilého postupují podle ZMPS a o.s.ř. (a nikoliv z.ř.s.), nezletilý pak není samostatným účastníkem takového řízení (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2021, sp. zn. 20 Cdo 1173/2021-123 a rozhodování Nejvyššího soudu v agendě Ncu). Proto se návrhy

na základě v.k.ř. zapisují do rejstříku C a nikoliv do rejstříku PaNc. Návrh tedy měl být správně zapsán do rejstříku C a přidělen příslušnému soudci, který na soudu prvního stupně vyřizuje v agendě C občanskoprávní věci s cizím prvkem. Nad to je třeba zdůraznit i to, že samosoudkyně JUDr. Jana Šedivá v agendě rejstříku C vůbec nepůsobí a tak ani při náhodném automatickém přidělení věci nespadá do okruhu soudců, kterým by věc mohla být přidělena (nápad jejího senátu je v agendě rejstříku C 0% a plně působí v agendě PaNc).

13. Za dané situace odvolacímu soudu nezbylo, než usnesení soudu prvního stupně podle § 219a odst. 1 písm. a) a § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, neboť při projednání a rozhodování o podaném návrhu nebyl soud prvního stupně správně obsazen. Samosoudkyně, která ve věci jednala a vydala rozsudek, nebyla zákonnou soudkyní, když jí věc byla přidělena v rozporu s rozvrhem práce a za odvolacího řízení nelze s ohledem na charakter této procesní vady zjednat nápravu.
14. V dalším řízení pak soud prvního stupně zavede věc do rejstříku C (s označením věci „Ciz“ podle § 153b odst. 2 v.k.ř.) a přidělí ji automatickým systémem k vyřízení některému ze soudců, kteří podle rozvrhu práce platného ke dni podání návrhu vyřizovali na soudu prvního stupně v rejstříku C občanskoprávní věci s cizím prvkem. Ten pak po vyřešení poplatkové povinnosti o návrhu rozhodne.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podat dovolání.

Praha 23. srpna 2021

JUDr. Martina Kasíková, v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Barbora Ježková